

Grigori Rasputinin kuolemasta tuli viime vuoden lopulla kuluneeksi sata vuotta.

Alviina ja Mikko vanhasta albumista löytyneessä kuvassa.

Mikkolanniemeltä Rasputinin naapuriksi

Paikallislehdessä jututettiin vuonna 1967 saarelaista Alviina Paakkista, jonka elämäntarinaa liittyy myös legendaarinen ja kiistelty Grigori Rasputin (1869 -1916).

Suomi 100 - Paikallislehti 109

LEENA PAJARI-KOSONEN

Voi voi. Onhan sitä saanut olla sukkana ja säkkinä, virsuna ja rätiinä, kun tätä henkirepua on hengissä pidetty, mutta kannattaako näitä nyt ruveta enää kertoilemaan, epäilee Alviina Paakkinen, kun hänestä ja miehestään Mikosta ollaan tekemässä kesällä 1967 juttua *Parikkalan Sanomiin*.

Aihetta toki riittää Alviinan vähätelystä huolimatta – jopa siinä määrin, että juttuun 50 vuoden päästä, sattumalta, törmättyään ei sitä voi ohittaa. Väiskin eli samalta kylältä kotoisin olleen Väinö Kokosen kirjoittamassa jutussa 1897 syntynyt Alviina muistelee elämänsä, jossa työhön oli tartuttava jo lapsena, sillä hän oli ”suuren lapsilauman vanhin”. Työura alkoi Alviinan kohdalla 7-vuotiaana.

Kahdentoista vanhana jouduin vieraalle maalle Pietariin, missä palvelin eräässä hovineuvoksen perheessä yhdeksän vuotta, hän kertaa.

Tuohon aikaan Pietariin lähtö ei ollut ihan tavatonta: Suomen suuriruhtinaskunta oli osa Venäjää, jossa hallitsijana oli viimeiseksi keisariksi jäänyt Nikolai II. Parikkalan suunnalta Pietariin oli lähde-työhön jo edellisellä vuosituhannella – erityisen pidettyjä suurikaupungissa olivat parikkalaiset nuohojat, ja toki pikkokaivin tarvittin.

”Varsin edustava”

Kiinnostavan lisänsä Alviinan muistoihin tuo se, että hän asui Pietarissa Hernekatu 62:ssa Grigori Rasputinin naapurissa.

Rasputin oli aikansa superjulkis, jonka ”kaikki” venäläiset tunsivat. Siperiasta kotoisin olleesta lähes luku- ja kirjoitustaidottomasta talonpojasta, joka pukeutui mielellään munkin kaapuun, tuli muutamien mutkien kautta vaikutusvaltainen mies, jolla oli läheiset suhteet tsaari Nikolai II:n perheeseen. Rasputinilla uskottiin olevan ainutlaatuisia parantajain ja näkijän kykyjä, ja myös tsaariperhe luotti häneen. Erityisesti ”palavasilmäistä” miestä tarvittiin perheen venenootautia sairastaneen ainoan pojan hoivaamisessa. Hän kunnostautui myös tsaarin neuvonantajana, pestissä, jota on jälkeen päin pidetty vähintään epäilyttävänä.

Alex de Jongen Rasputin-elämäkerta (WSOY 1984) todistaa miehen todella eläneen Gorohavanjakatu (Her-

nekatu) 63-63:ssa vuodesta 1912 kuolemaansa saakka. Kirjan mukaan Rasputin piti huoneistossa vastaanottoa ja hovia. Asiakaskuntaan kuului muun muassa poliittisia juonittelijoita, upseereita ja näiden rouvia, opiskelijoita, virkamiehiä, viranomaisia ja myös rahan toivossa tulleita köyhiä... Koska Rasputinilla oli suora yhteys tsaariin, hänen toivotin vaikuttavan erinäisten toiveiden ja anomusten käsitelyssä...

Näin häntä (Rasputinia) joka päivä, joskaan en saanut lähemmin tutustua. Mutta se miltä hän ulospäin näytti, oli varsin edustava. Hän oli ehdottomasti komea ilmeysty, kun hän patriarkaalisin arvokkaasti munkin kaapuun pukeutuneena liikkui kadulla, Alviina kuvailee miestä lehtijutussa.

”Vallankumouksenremenoissa”

Mikkolanniemeläinen nainen oli todistamassa Venäjällä merkittävää aikakautta, jolloin tsaari syöstiin vallasta vallankumouksen seurauksena. Näillä toimilla oli vaikutusta myös Suomen itsenäistymiseen 1917.

Alina kuvailee ”vallankumouksenremenoita”:

– Se oli kovaa aikaa... Erityisesti jäi mieleeni talomme ikkunaan näkynyt taistelu Siemenouskin sillasta. Se käytiin pistimien, ja miehiä heitettiin sillan alitse virtaavaan Katriinan kanavaan (nykyisin Gribojedovin kanava). Alviinakaan ei säästynyt ”muistomerkittä”. Kun hän meni noutamaan porttikäytävästä kurjirin tuomaa sähkösanomaa, joku heitti tikarin hänen olkapäähänsä.

– Jouduin Punaisen Ristin sairaalaan ja haavan paran-

Parikkalan Sanomat 5.7. 1967. Jutun on kirjoittanut Väiski eli Väinö Kokkonen.

nuttaa minut komennettiin töihin sairaanhoitajan apulaiseksi. Tässä työssä meni kolme vuotta, jona aikana olot alkoivat rauhoittua, Alviina kertaa.

Koti-ikävä ja kaipuu synnyinseudulle toi Alviinan takaisin Suomeen vuonna 1921 useiden muiden Venäjällä olleiden suomalaisten tavoin. Kotikyläänsä hän pääsi Ouluun ensin karanteenissa Kellomäessä, joka sijaitti Terijoen lähellä.

Alviinan naapuri, Rasputin, kuoli joulukuussa 1916 ruuhinas Felix Jusupovin ampumiin luoteihin ja pistimen jättämiin haavoihin. Ruumis oli heitetty Nevaan, josta se nostettiin ylös ja haudattiin Tsarskoje Seloon tsaariperheen saattelamena. Tsaariperhe tapettiin vain puolitosta vuotta myöhemmin, ja myös Rasputinin haava avattiin ja ruumis poltettiin.

Merillä

Alviinalla riittää lehtijutussa muisteltavaa vielä Pietarin vuosien jälkeenkin.

1920-30-luvulla, kun ajat olivat tiukkoja – Suomessakin elettiin pula-aikaa – ja Alviina ja Mikko joutuivat aloittamaan yhteiselonsa lähes tyhjistä, ”huimapäinen” Alviina ei jäänyt voivottelemaan, vaan pestautui erään Mikon sukulaisen kanssa emännäksi sillinpyyntiläivään, s/s Petsamoon. Merille lähdettiin kesällä 1937 Hangon satamasta, josta laiva suuntasi Itämerelle.

Risteilimme koko kesän Islannin vesillä sillalle pyytään ja pakaten. Tulivuori Heklan silhuetti piirtyi taivasta vasten kuin merestä nousnut kiintopiste, hän kuvailee.

Seuraavana kesänä Alviina oli pakkaajaa eli ”sillipiikana”, kunnes tuli takaisin kotiin – eikä tyttärentyttären mukaan enää tämän jälkeen matkustelua harrastanut.

Suomi 100 – Paikallislehti 109 -juttusarjassa on poiminto- ja paikallislehden sivuilta 109 vuoden ajalta Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden kunniaksi.

Vanhat valokuvat kertovat myös sillin pyyntimatkoista Islannin edustalla.

Riitta Hiltunen näyttää vanhoja valokuvia äitinsä vanhasta albumista. Kirjan välissä on myös lehtileike Parikkalan Sanomista vuodelta 1967. Alviina-mummosta kertovan lehtijutun otsikko on "Rasputiinien naapurissa ja sillinkalastajana". KUVA: LEENA PAJARI-KOSONEN

Ihana mummo!

LEENA PAJARI-KOSONEN

Mummo oli hirvu pidetty ihminen, luotettava, iloinen ja ihana. Ja häneltä tuli aina oikeat neuvot, muistelee äidinäitiään **Alviina Paakkista** (o.s. **Kokkonen**, 1897-1976) tyttärentytär **Sirpa Hiltunen**.

Alviinan elämäntarinaa valotetaan viereisellä sivulla.

"Ai sie oot Alviinan tyttärentytär!" Sirpalle saatetaan edelleen joskus sanoa – ja sehän on kunnia. Sirpan mukaan Mikkolanniemellä asuneesta Alviinasta tykkäsi "koko kylä", lapsista alkaen, sillä hänellä oli aina aikaa höpötellä myös pienten kanssa.

Alviinan ja **Mikon** pienen mökin ovet olivat avoinna vieraille, Alviina järjesti tarvittaessa nukkumispaikan mustalaisillekin, ja asuipa mökissä joskus myös "syytinkimummo".

– Jotain kertoo myös se, että Alviina kutsuttiin Mikkolanniemellä ihan yleisesti "mummoksi".

Sirpan äiti **Sirkka** oli Alviinan ja Mikon ainoa tytär, joka jäi isänsä kanssa noin 10-vuotiaana "kotia rakentamaan ja suota kuokkimaan" äidin pestauduttua töihin sillinpyyntialukselle.

– Kyllä hän äitiään ikävöi, mutta oppi siinä samalla talon työt jo pienestä, Sirpa toteaa ja muistelee, että lapsenlapselleen mummo aina sanoi, että kyllä sie nämä kerkiit opetella myöhemminkin, kun hän olisi tarjoutunut keittiöhommiin avuksi.

Sirpa muistelee mummonsä aina välillä palanneen muistoissaan myös Pietariin ja merille. Venäjääkin mummo osasi puhua, ja kotona oli joitakin Pietarista tuotuja esineitä.

– Mummo aina sanoi, että hän oli Pietarissa "tsaarinkamarineitona".

Alviina tunnettiin myös erikoiskyyiystään.

– Hänellä oli etiäisiä. Hän esimerkiksi tiesi ennakkoon, jos oli tulossa vieraita. Usein kahvit olikin keitetty jo valmiiksi.

– Hän osasi myös parantaa ja sekoittaa erilaisia hauteita ja hoitaa esimerkiksi verenmyrkytyksiä. Toisinaan hän toimi myös ruumiinpesijänä, hommassa, johon ei ihan kaikista kai ollut.

Pienestä koostaan huolimatta Alviina oli – luultavasti monien elämäkokemustensa vahvistamana – hyvin voimakas ihminen, joka otti tarvittaessa härkää sarvista.

Takaisin kotikylään

Alviina eli lähes 80-vuotiaaksi. Viimeisinä vuosinaan hän halvaantui ja asui tyttäreen perheen luona ja lopuksi Punkaharjulla Kotikallion vanhainkodissa. Mikko kuoli noin vuosi vaimonsa kuoleman jälkeen.

Saarelta 1970-luvun alussa Lahteen lähtenyt Sirpa Hiltunen palasi takaisin kotiseudulle neljä vuotta sitten. Hän asuu Tarnalan Matomäessä perheen vanhassa kotitalossa ja sanoo viihtyvänsä hyvin – vaikka ei vielä muutamia vuosia sitten olisi voinut kuvitellakaan, että tulisi takaisin.

– Minut on otettu täällä ihanasti vastaan, hän kiittelee.

Talvisena päivänä vanhassa tuvassa on lämmintä ja kotoisaa. Ja ketkäpä muut, kuin Alviina ja Mikko, katselevat kehystetystä mustavalkovalokuvasta hyllyn päältä.